

Asia: OPH-6433-2024

Lausuntopyyntö: Tekoäly varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa - lainsäädäntö ja suositukset

Lausunnonantajan lausunto

1. Miten hyvin suositukset ohjaavat koulutuksen järjestäjiä ja opetushenkilöstöä tekoälyn käytössä ja hyödyntämisessä?

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua Opetushallituksen tekoälysuosituksista varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa. Pidämme suosituksia liian kapea-alaisina ja riittämättöminä, minkä vuoksi nostamme esiin keskeisiä huomioita ja kehitysehdotuksia suositusten parantamiseksi.

2. Minkälaisia mahdollisia muutoksia ehdotatte suosituksiin?

Suosittelun laajuus ja konkreettisuus

Nykyiset suositukset keskittyvät pääasiassa lainsäädännön huomioimiseen, mutta eivät tarjoa konkreettisia vinkkejä tekoälyn pedagogiselle tai opetushallinnolliselle käytölle. Tämä on merkittävä puute, sillä opetushenkilöstö ja koulutuksen järjestäjän virkahenkilöt tarvitsevat selkeitä ohjeita ja esimerkkejä tekoälyn hyödyntämisestä opetuksessa, koulutuksessa ja varhaiskasvatuksessa sekä niiden hallinnossa.

Tekoälyosaamisen kehittäminen

Suositukset ovat liian suppeita ja keskittyvät vain sääntely-ympäristöön, eikä niissä huomioida tekoälyosaamisen kehittämistä opetushenkilöstölle. Opetushenkilöstö tarvitsee riittävän koulutuksen ja tuen tekoälyn käyttöön, jotta he voivat hyödyntää sitä tehokkaasti.

On huomioitava, että tekoälytaitojen kehittäminen koskee myös oppilaita. Koska kyseessä ovat suositukset koulutuksen järjestäjille, tulisi niissä kannustaa ja ohjata tuomaan tekoälyosaamista paikallisiin opetussuunnitelmiin tavalla, joka ei kytkeydy yksittäisiin tämän hetken teknologioihin vaan antaa pidemmän ajan valmiuksia tekoälyn hyödyntämiseen. Tällaisia näkökulmia voivat olla

esimerkiksi tekoälyn toiminnan perusteiden ymmärtäminen, tekoälyn eettiset näkökulmat, tietoturva ja tietosuojat. Samalla oppilaiden tulisi tutustua käytännön tekemisen kautta käytössä oleviin tekoälyihin, painopisteinä ongelmanratkaisu, kriittinen ja luova ajattelu tekoälyä hyödyntäen. Koska tekoäly ei vielä näy valtakunnallisissa opetussuunnitelmien perusteiden oppiainetavoitteissa, on luontevin tapa tuoda se integroidusti laaja-alaisena osaamisena osaksi opetussuunnitelman toimeenpanoa eri oppiaineissa.

Oppimisalustojen regulaation tarkistaminen

On kohtuutonta suositella, että kaikki opetuksen ja koulutuksen järjestäjät joutuvat tarkistamaan kaikkien oppimisalustojensa regulaation itse. Olisi sekä inhimillisesti että taloudellisesti järkevintä, että Opetushallitus kävisi läpi ainakin yleisimmät materiaalit tästä näkökulmasta ja ylläpitäisi listausta näistä. Rohkeammat ja pidemmällä olevat kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjät voivat laajentaa listausta muihinkin ympäristöihin, eli Opetushallituksen listauksen tulee olla mahdollistava, ei rajaava.

Tekoälyn mahdollisuudet opetushallinnossa

Suosituksissa ei ole huomioitu tekoälyn mahdollisuuksia opetushallinnossa. Tekoäly voi tarjota merkittäviä etuja myös hallinnollisissa tehtävissä, kuten oppilaiden seurannassa, resurssien hallinnassa ja päätöksenteossa. Näiden mahdollisuuksien huomioiminen ja sisällyttäminen suosituksiin olisi tärkeää.

Tekoäly murrosteknologiana

Tekoäly on valtavan nopealla syklillä uudistuva murrosteknologia, joka muuttaa etenkin tietotyötä vauhdilla. On suuri huoli, että ohjeistukset ovat julkaistaessa vanhentuneita. Se, että asia on vaikea, ei kuitenkaan saa tarkoittaa sitä, etteikö siihen tartuttaisi. On myös huomioitava, että suosituksissa näytetään keskittyvän pääasiassa laajoihin kielimalleihin, mikä tekee suosituksista liian suppeita kattamaan tekoälyn käyttöä koulutuksessa kokonaisuutena.

3. Mitä muita huomioita teitte suosituksista?

Muut huomiot on tiivistetty kysymykseen 2.

4. Yhteenveto lausunnon keskeisistä sisällöistä.

Yhteenveto ja kanta suosituksiin

Nykyiset suositukset keskittyvät lähinnä lainsäädännön vaatimuksiin ja jättävät huomioimatta tekoälyn pedagogisen ja hallinnollisen käytön sekä näiden edellyttämät osaamisen kehittämisen tarpeet. Tämä voi estää tekoälyn tehokkaan käytön opetuksessa, koulutuksessa ja varhaiskasvatuksessa.

Teknologiateollisuus ry suosittelee, että suosituksia laajennetaan kattamaan tekoälyosaamisen kehittäminen opetushenkilöstölle ja tekoälyn käyttö opetuksessa. Lisäksi suosituksiin tulisi sisällyttää konkreettisia ohjeita tekoälyn pedagogiselle käytölle ja huomioida tekoälyn mahdollisuudet opetushallinnossa.

Pöntynen Leena
Teknologiateollisuus ry